KATKI

Türkiye Komünistlerinin Fikir Dergisi

SAYI
36

Burjuvazinin Niyeti «Faşizan Maceralar» Değilse, Türkiye Komünist Partisi Her An Legal'e çıkabilir... Ve Hatta «Yurtta Sulh Cihanda Sulh» un Korunması İçin Bir An Önce Legal'e Çıkmalıdır da...

İŞTE:

LEGAL'E ÇIKIŞ BİLDİRİSİ,
YASAL TÜZÜK
VE ASGARİ PROGRAM..

YIL 8 — SAYI 36 — AĞUSTOS 1978 — FİYATI 5 LİRA

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ
KURULUŞ BİLDİRİSİ

— Açıklamalı Gerekçeli Savunmalı —

Gerçekte sosyal bir varlık olan «komünist», en soyut tanımı ile, —insan toplumunun gelişmesinin kanunu demek olan— maddeci tarih anlayışına sahip bulunan ve dolayısiyle bu kanunla çatışmadan, bu kanuna (ideolojiye) uygun olarak çalışıp yaşamayı bilen kimsedir.

Maddeci tarih anlayışına göre insan toplumunun gelişme aşamaları «üretim tarzı» ile karakterize edilir. İnsan toplumunda mevcut üretim ilişkileri, bu üretim ilişkilerinin bağrında gelişen üretim güçleri tarafından zorunlu olarak değiştirilir. Üretim ilişkileri bir toplumun «üretim tarzı»nı (veya üretim şeklini) belirler.

İnsan toplumunun geçirmekte olduğu üretim şekilleri zinciri insan toplumunun orijini demek olan «ilkel komünal toplum» şeklinden sonra başlar.

Ve insan toplumu, geçirdiği ve geçirmekte olduğu başlıca dört büyük üretim şekli (toplum şekli) aşamasından sonra, sınıfların, sınırların ve devletlerin bulunmayacağı bir dünya toplumu, «modern komünist toplum» haline gelecektir...

Bütün bu soyut —teorik— ifadeleri bilmek, bellemek ve vaazetmek komünist olmak demek değildir.

Çünkü en genel tarifiyle bile «komünist»liğin, skolastik anlamda «bilge»likle (yani bir ideale inanan ve yalnız onu düşünüp vaazeden, yani o yer ve zamanda yaşamayı reddeden insan) veya bütün dünya insanlığına hükmeden ve dünyada işçilik mesleğini hâkim kılmak isteyen mitolojik bir «iş tanrısı» olmakla uzaktan yakından alâkası yoktur; ki böyle bir bilgeye inanıp âyinlerine adam toplayan, veya böyle bir tanrıya tapınıp onun emirleri yönünde cihat açan mürid ve mücahitler sözkonusu olabilsin...

Komünist, «maddeci tarih anlayışına sahip bulunan» ve fakat —aynı zamanda— bu anlayışa sahip bulunduğunu, yâni maddeci tarihin bilincine vardığını «bu kanuna uygun olarak çalışıp yaşayarak» ispat eden kişidir.

Demek ki en genel anlamda bile komünist olabilmek için, mevcut üretim ilişkilerini, gelişmekte olan üretim güçlerinin yönünden değiştirmek yolunda çalışmak gerekir. Ama bu, gelişmekte olan üretim güçlerinin, mevcut demode üretim tarzını fiilen değiştirmeye başlamasından önce, bu üretim tarzının belirlemiş olduğu yerleşik «üst yapı»ya, ve bilhassa bu

cümleden olan hukuk anlayışına, bireysel veya grupsal olarak isyan etmek demek değildir.

Demek ki en genel tanımıyla bile «komünist»likte, belli bir zaman ve mekânda, gelişme seviyesi hangi derecede olursa olsun, mevcut üretim ilişkileri içinde, —sunileşmeden (münzevi veya isyankâr olmadan)— yaşamak ve üretim ilişkilerinin belirlemiş bulunduğu «üst yapı»ya (gelenek, görenek, sanat, ahlâk, hukuk gibi) bireysel veya grupsal olarak —küçük burjuva bunalımından kaynaklanan «öfke»lerin doğuracağı sübjektivite ile— isyan etmemek gibi bağlayıcı şartlar vardır. Dolayısiyle bu şartlar gözönüne alındığında, farklı yer ve zamanlarda bulunan komünistlerin çalışmalarının da farklı olacağı sonucu çıkar.

Buna göre «zaman ve mekândan münezzeh» olmak anlamında soyut bir tanımı bulunmayan komünistlik, —en genel olarak— belli bir zaman ve mekân aralığındaki taktikcilik demektir.

Buradaki taktik, genel olarak maddeci tarih anlayışının evrensel kanuniyetine ters düşmeden, özel olarak, daha geniş zaman ve mekânlarda başarı ile uygulanmış ve uygulanmakta olan taktiklerin çizdiği ve çizmekte olduğu grafikleri pratikte yön tayini için daima gözönünde bulundurarak, ve bulunulan yer ve zamanda mevcut gerici güçlerle, başarı kazanılamıyacak çatışmalara girmekten dikkatle kaçınarak, yaşayıp çalışacak yolları bulmak demektir.

O halde, insanlığın bütün istikbaline «ipotek koymak» gibi skolastik bir anlayışa yer vermemesi gereken modern hukuk, komünistleri, belli bir zaman ve mekân aralığında yapacakları çalışmalarla, yâni taktikleriyle incelemek durumundadır.

Komünistlik, taktikçilik demek olduğundan, taktik ise en somut, pratik ve uygulanabilir fikirler sistemi demek olduğundan, komünistlik somutta aynı zamanda bir kadroculuk demektir. Çünkü somut, pratik ve uygulanabilir bir fikir etrafında birçok kişi toplanır ve birçok kişinin birleştiği bir fikir ancak somut, pratik ve uygulanabilir demektir.

O halde komünistlik genel olarak —aynı zamanda— bir kadronun elemanı olmak demektir...

Bütün bunlardan çıkaracağımız sonuç olarak diyebiliriz ki, bugün (Modern Komünist Toplum gerçekleştirilmeden) hiçbir hukuk, genel, evrensel bir «komünist» tarifi yapıp değerlendiremez; ve buna ceza biçemez.

Hukukun inceleme, değerlendirme sahasına giren, belli bir komünist kadronun, belli bir mekânda ve belli bir zaman aralığında uyguladığı taktiktir ancak...

Bu genel doğru, büyük sosyalist devletleri yöneten komünist kadrolar (partiler) için dahi geçerlidir.

Büyük çapta tüzük, program ve kadro değişikliği (yâni taktik doktrin değişikliği) yaptıkları halde, ideolojik hedef doğrultusunu sembolize ettiği için isim değiştirmeyen «Komünist Partiler»in ısrarla öne sürdükleri devamlılık iddiası ise —bilimsel olarak— ancak, gittikçe geniş yığınların, birçok halkların sosyo-ekonomik entegrasyonunu sağlayarak onlara rehberlik yapabilmeleri ile gerçeğe yaklaşır.

Burada «devamlılık iddiası» diyoruz; çünkü insanlığın «Modern Komünist Toplum»a gidiş stratejisi diye bir klişe mevcut değildir ve olamaz.

Ayrıca «gerçeğe yaklaşır» diyoruz; çünkü sözkonusu «devamlılık iddiası»nın tam anlamı ile —bilimsel olarak— gerçekleşmesi demek, «modern Komünist Dünya Toplumu»na varılması demektir; ki —ideolojiye göre— o zaman da komünist partilerin (kadroların), ne yığınlarla, dolayısiyle ne de biribirleriyle bir farkı —yâni varoluş sebepleri— kalmayacaktır...

Halbuki T. C. Devleti kanunları, 1920 yılından bu yana **Türkiye Komünist Fırkası, Türkiye Halk İştirakiyyun Fırkası, Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası** gibi adlarla ortaya çıkan kadroların başarılı olmayan, hatalı taktiklerinden ve soğuk savaşın çarpıttığı bir bilinçle değerlendirilen başka ülkelerdeki komünist taktiklerinden genelleme yapılarak tanımlanmış —dolayısiyle «doğuştan lânetli»— bir «komünist» deyimini ihtiva etmektedir.

Hukukçularımızın, komünistliği bazı ceza kanunu maddelerinin (meselâ 141 - 142) kapsamına almak için yazdıkları gerekçelerde, «komünist», «Her hal ve şartta ve her imkânı kullanarak, herşeyi mubah sayarak iktidarı alıp, baskı ve zulümle sürdürmeye çalışacak olan yıkıcı, bölücü ve hatta bir yabancı sosyalist devlet ajanı insan» şeklinde tanımlanmaktadır.

Bu gayet sübjektif, hatta sakat bir düşüncenin ürünüdür.

Çünkü bu yargıya varılırken, Millî Kurtuluş Savaşı'mızda düşmanla ilk olarak ve en önde savaşan komünizan çeteler (Kuvvay-ı Seyyare), Vietnam Kurtuluş Savaşı'nda başı çeken komünist kadro, Yugoslavya gibi ulusal nitelikli birçok farklılıklara sahip bir ülkenin savaş ve barış içinde bütünlüğünü sağlayan komünistler ve ülkedeki gücü, ayaklanma yapmak için yeterli iken, dış faktör ve dış dinamizm hesapları yaparak ülkenin birlik, dirlik ve bütünlüğünün korunması için iktidar ortaklığı ile yetinen İtalyan Komünist Partisi vb. örnekler gözönüne hiç alınmamıştır...

Bizim bu Tüzük ve Program'la belirlenen taktiğimiz —açıkça görüleceği üzere— mekânda Türkiye ülkesi, zamanda da mevcut devletin devamı (idamesi) ile sınırlıdır.

Biz bu Tüzük ve Program'la «siyasi parti» hükmi şahsiyeti kazanan kuruluşa «Türkiye Komünist Partisi» adını veriyoruz.

Bu Parti üyeleri, veya bu Tüzük'ün şartlarına uyan ve bu Program'ı benimsemiş olan kişiler «komünist» adını alacaklardır.

Bu Tüzük ve Program'da, mevcut T. C. Devleti yasaları ile çelişen bir taraf bulunmadığı anlaşıldığında, 648 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun «komünist» sözcüğünü ihtiva eden 106. maddesinin genel mantık açısından —bile— paradoksal olduğu açıkça görülecektir: Çünkü komünistliği tanımlayacak ve ortaya koyacak olan, bu Tüzük ve Program'dır. O halde bu Tüzük ve Program «komünist»likle suçlanıp yasaklanamaz...

Partimizin Türkiye Komünist Partisi adı ile yasal olarak kurulmasının başlıca gereği, Türkiye'nin bugün emperyalizm tarafından itilmekte olduğu ve sonu bir silahlı savaşa varacak olan «soğuk savaş» çıkmazından kurtarılmasıdır. Böyle bir çaba aynı zamanda «soğuk savaş» mihraklarına karşı caydırıcı olmak, dolayısiyle enternasyonal alanda «detant»ın korunmasına katkıda bulunmak demektir.

Bilindiği gibi Avrupa'da artık yasal Komünist Partisi bulunmayan ülke kalmamıştır. Dolayısiyle bugün artık —her zamandan daha kesin olarak— bir ülkede komünist partisinin bulunmayışı o ülkenin «soğuk savaş» yanlısı (veya alanı) olduğunun en açık ölçüsü olmaktadır.

Emperyalizm bugün «Türkiye Komünist Partisi» adını, alabildiğine istismar etmekte ve bu etiket altına topladığı, halkımıza yabancılaşmış maceraperest ve sorumsuz kişilere, olmadık provokasyonlar yaptırarak, bu olayların halkta yaratacağı tepkiler üzerinde faşizan kadrolar örgütlemeye çalışmaktadır.

Böylece, suni olarak üretilen faşizan kadrolar vasıtasıyla, yasal Komünist Partisinin kurulması imkânsız hale getirilmek, ve dolayısıyle Türkiye, halkları muhtelif devletler tarafından kurtarılması gereken anti-demokratik bir ülke durumuna sokulmak istenmektedir.

Bugün Parlamento'da grubu, üyesi bulunan partiler, izah edemedikleri ve nedenleri ülkenin sosyo-ekonomik yapısında aranması gereken halk hareketlerini, yığınsal hareketleri bile, görünmeyen, bilinmeyen, elle tutulmayan dolayısıyle muhatap alınamayan birtakım «gomonist umacı»ların marifetleri olarak değerlendirme şartlanmasına sokulmuştur. Bu, çelişkilerle dolu bir metafizik anlayıştır.

Bu anlayışta olan ve bugün politik iktidarın sahibi ve yakını bulunan partiler, biribirlerini, sözkonusu görünmez «umacı»larla işbirliği yapmakla veya bunları korumakla suçlamak gibi sonuç alınmaz skolastik medrese tartışmalarına gömülmüşlerdir.

Bu partilerin tümü de en yetkili sözcülerinin ağzından Türkiye Komünist Partisi'nin yasal olarak kurulmasına karşı çıkmayacaklarını açıkladıkları halde, hepsi de, diğerlerinin bu kuruluşu kolaylaştırıcı yönde bir çabasını (meselâ yasa değişiklikleri) gördüğünde, onları «komünistlerle işbirliği» yapmakla suçlamak için bunu fırsat bilecek durumdadırlar.

Bütün bunları iyi hesaplayan emperyalizmin beyinleri, Türkiye Komünist Partisi'nin yasal kuruluşu için Parlamento'nun yasa değişikliği (örneğin TCK 141 ve 142. maddelerinin değiştirilmesi) yapması gerektiğini ileri sürmektedirler.

Halbuki bu «gerek şart (!)»ın yerine getirilmesini beklemek beyhude bir bekleyiştir. Böyle bir bekleyiş Türkiye'de «soğuk savaş»ın iyice tırmandırılmasını, Türkiye'nin geriye dönüşü olmayan bir «silahlı savaş» eşiğine getirilmesini beklemek demektir.

Elbette emperyalist mihraklar beklemeyi tavsiye eder veya önerir. Çünkü onlar dünyadaki geniş sömürgelerine dayanarak kendi —milli— ülkelerinde kurdukları «kansız dikta»larına demokrasi görüntüsü verebilmek için icat ettikleri ve biribirlerinden «biraz daha devletçi»lik ile «biraz daha liberal» olmak gibi ince nüans farkları ile ayrılabilen partilere oynattıkları «iktidar - muhalefet» oyunu şeklindeki siyasi rejimlerini (!), sömürülen ve gelişmemiş ülkelere —bir süre yapacakları ekonomik yardımla (!) beraber— «siyasi meta» imişçesine ihraç ettiklerinde, böyle bir ithal rejimin o gelişmemiş ülkelerde bölücülüğe ve iç savaşa yol açacağını gayet iyi bilirler.

Onlar detaylarına kadar bilirler ki gelişmemiş ülkelerde ekonomik darboğazlara girildiğinde, aşağı yukarı aynı karakterdeki (burjuva) kardeş partiler —veya kadrolar— biribirlerinin boğazına sarılır, ve o ülkede milliyetçiliği tekele alarak bir «kanlı dikta» (faşizan dikta) kurmak için yarışırlar; ve böylece ülkeyi de bir «kardeş kavgası»na sürüklerler.

Halbuki böyle ülkelerde, bu gibi durumlarda Komünist Parti legale çıktığında sözkonusu kardeş —burjuva— partiler, komünist partisinin gerçek muhalefetine karşı savunma durumunda hemen birleşecekler ve bu şekilde ülke, ekonomisinin gereği olan gerçek demokratik siyasi rejimine kavuşacaktır.

Bugün Türkiye'de CHP - AP zıtlaşması şeklinde tezahür eden siyasi bunalımın arkasında bu gerçekler yatmaktadır.

Ve bugün mevcut siyasi rejimi açmak, T. C. Devleti'ni daha demokratikleştirmek için beklemeye zaman da yoktur.

O halde Türkiye Komünist Partisi'nin yasallaştırılması sorununun çözümünü, bu konuda açmaza girmiş olan yasama —Parlamento— organından beklemek yerine, bu sorunu öncelikle T.C. Devleti'nin daha temel organı olan ve daha objektif tavır alabilen yargı organının sorumluluk sahasına getirmek gerekmekteydi.

Ve öyle de yaptık.

Türkiye Komünist Partisi'nin bugün bu adla ve bu şekilde kurulma gereği, açıklamalarıyla beraber kısaca budur... Arzederiz...

Kaleme Alan ve İlk Onaylayanlar:

Ali Ergin GÜRAN
Mahmut AÇIKSÖZ
Süleyman MIZRAK
Ferda AYKAN
Musa UYSAL
Orhan SELEN

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

TÜZÜK

PARTİNİN ADI

1 — Parti'nin adı Türkiye Komünist Partisi (TKP) dir. Merkezi İstanbul'dadır.

GÖREV ve KARAKTER

2 — Parti Tüzüğü, Türkiye Cumhuriyeti ülkesi için ve Burjuva Demokratik Aşama süreci boyunca geçerlidir. Bu Tüzük, bir ülkede biricik irade haline gelerek sosyalizmi kurmak yetkisini almış bir parti tüzüğü değildir. Dolayısıyle Partimiz tek başına iktidara geldiğinde —ki o zaman Türkiye'de sosyalizmi kurmak yetkisini almış olacaktır— bu Tüzük geçerliliğini yitirir ve Genel Kongre tarafından iptal edilir; yerine, «iktidar» şartlarının gerektirdiği şekilde yeni bir tüzük yapılır.

3 — Türkiye Komünist Partisi, Türkiye'de, T.C. vatandaşları arasından, genel olarak, ülkesini enternasyonal platformda temsil edebilecek, yoksul halkının haklarını savunup koruyabilecek, emperyalist mihrakların ökselerine tutulmayacak, onların oyunlarına alet olmayacak, özel olarak komünistlerarası —enternasyonal— dayanışma (enternasyonalizm) gereğinin bilincinde olmakla beraber, ülkesinin güncel özelliklerine dayalı bir «taktik doktrin»e sahip bulunan Partisinin, diğer komünist partiler arasındaki bağımsız tavrını (taktik farklılığını), ve özde herbiri birer «baskı aracı» olan —tüm— devletlerin, «pragmatik (çıkarcı) ve oportünist (fırsatçı) politika» denilen spesifik münasebet yöntemi ile tasallutuna karşı kendinin ve Partisinin özgür varlığını, koruyabilecek düzeyde bilinçli ve bilgili komünistler yetiştirmeye çalışır.

4 — Türkiye Komünist Partisi'ne bugün hayat veren esas güç, Türkiye'nin bugün kazanmış olduğu iç dinamizmdir. Partimiz, sözkonusu iç dinamizmin en belirgin tezahürünün, sanayi ve tarım alanlarındaki işyerlerinde emekçiler tarafından yapılan işgal - boykot hareketleri olduğunu tesbit etmiştir.

Dolayısiyle Partimiz, zaman, mekân ve katılan emekçi sayısı olarak geniş boyutlara ulaştığı için «yığın atılımı» diye nitelediğimiz bu hareketlerin siyasi rehber kadrosudur.

5 — Partimiz, bu yığın hareketinin işyerlerinde «İşçi Konseyi» adlı müesseseler kurmayı amaçladığını ve hatta bu müesseselerin ilkel örnek-

lerini oluşturduğunu tesbit etmiş ve bu müesseselerin gelişmiş şekillerde kurulmasında rehberlik etme görevini üstlenmiştir. Parti Programı, İşçi Konseyleri'nin, ülkemizde bugün alması gereken ve alacağı şekil hakkında oldukça somut bir «çerçeve tasarı» vermektedir.

6 — Partimiz, bu müesseselerin ileri biçimlerde yaygın olarak kurulması ile Türkiye'nin İleri Demokratik (Burjuva Demokratik) bir aşamaya varacağına ve bu aşamada Partimizin de siyasi iktidara ortak olacağına inanır.

Çünkü Partimiz, ülkemiz işçi sınıfının ve onun tabii müttefiki emekçi köylülerin, bulundukları üretim ilişkileri içinde (yâni işyerlerinde somut ekonomik konularda patronlara, ağalara karşı) politikaya başlamaları ile politik bakımdan doğru bilinçlenme yoluna girecekleri ve dolayısiyle merkezi iktidar mücadelesinde —seçimlerde— kendi çıkarlarını savunan siyasi kadroları giderek daha iyi ayırtedebilecekleri görüşündedir.

7 — Bugün Türkiye'nin kazanmış olduğu iç dinamizmin ana mecrasının, işyerlerinde yapılmakta olan işgal - boykot hareketleri olduğu görüşünde bulunduğumuzdan ve bu mecranın bilimsel kanuniyetini bulup, bunu anayasal rejim içinde, hukuk kanunları haline getirerek bütün detayları ile meşrulaştırmayı görev edindiğimizden, sözkonusu ana mecranın önüne set çekmeyi veya yönünü saptırmayı veya bütünlüğünü bölmeyi amaçlayan ciddî —ve âni— girişimler —provokasyonlar— karşısında Partimizin tavrı şöyle olur:

a) Genel olarak «mevcut Devlet yapısı —organizasyon— içindeki bazı organ ve örgütler kullanılarak, devletin diğer organ ve örgütlerine karşı yapılan yasal olmayan (illegal) müdahale» diye tanımlayabileceğimiz «Darbe»ye karşı, yığınlara, çalışmakta oldukları işyerlerini işgal etmeleri ve zorbalara karşı savunmaları için «Genel İşgal» çağrısı yapılır ve Parti en süratli bir şekilde hukukî veya fiili olarak yasal varlığına son verir.

b) T. C. Devleti'ne —her nasılsa— Atatürkçü anlayış ve görüş yerine «Yurtta sulh, cihanda sulh» ilkesini çiğneyecek bir emperyalist görüş hakim olup, başka bir ülkeye karşı silahlı saldırıya (haksız hücuma) kalkıştığında, yığınlara mahalli gerilla direnişi (bulunulan bölgelerin kontrol altına alınması ve savunulması) çağrısı yapılır ve Parti yine en süratli bir şekilde hukukî veya fiili olarak yasal varlığına son verir.

c) Türkiye Cumhuriyeti ülkesi sınırları içerisine dolaylı veya dolaysız olarak hangi yabancı devletten gelirse gelsin ve hangi sebeple olursa olsun yapılacak askerî veya sivil silahlı saldırı karşısında, Parti Millî Kurtuluşçu Cephe'de yerini alır ve objektif şartların elverdiği —âzami öl-

çüde görev yüklenerek— her türlü imkân ve taktikle yurdun savunulması yolunda yığınları organize etmeye çalışır.

8 — Parti bugünkü Türkiye Cumhuriyeti ülkesi sınırları içinden, T. C. Devleti kanunlarının geçerli olmayacağı veya bazı değişikliklerle geçerli sayılacağı «Serbest Bölge» veya «Serbest Liman» gibi bölgelerin ayrılması için sürdürülen çok yönlü, sinsi ve inatçı çabalara karşı daima uyanık bulunur; ve ortaya çıkacak her somut durumda süratle tavrını belirliyerek, o somut durumun gerektirdiği şekillerde mücadele eder.

Ve gerektiğinde yâni T.C. Devleti'nin —tüm organ ve örgütlerinin— emperyalistler tarafından bu konuda iğfal edildiği (kandırıldığı) dolayısiyle T.C. Devleti'nin halkımızdan tamamen soyutlandığı anlaşıldığında, Parti yine en süratli bir şekilde hukûki veya fiili olarak yasal varlığına son verir.

ÜYELİK

9 — T.C. Devleti yasalarına göre engeli bulunmayan her T.C. vatandaşı, Parti'nin Program ve Tüzüğünü benimsemek ve Parti'ye —kendi, eşi ve reşit olmayan çocukları için— mal (servet) beyanında bulunmak şartiyle aday üye olarak girebilir.

10 — Parti'ye üye olmak isteyenler, oturdukları veya çalıştıkları yere en yakın olan ilçe Parti teşkilâtına, yoksa en yakın İl Parti teşkilâtına ve il Parti teşkilatları kuruluncaya kadar Genel Merkeze başvururlar. İkametgâhını veya işini nakledenlerin üyelikleri de yeni ikamet veya işyerlerine en yakın yere nakledilir. Ancak Kongreler süresince nakiller bu sürenin bitimine ertelenir.

11 — Aday üyeler Parti Tüzüğünde belirlenen yetki ve sorumluluklarıı taşımazlar.

12 — Aday üyeler asil üye olabilmek için kendilerine kefil olmayı kabul edecek en az iki asil üyenin çağrısı üzerine Politik Büro Eğitim Sekreterliği'nce teşkil olunacak bir komisyon tarafından yapılan «bilinç ve bilgi ölçme» mülâkatında başarılı olmak zorundadırlar.

13 — Aday üye, üyelik için başvurma tarihinden itibaren iki yıl içinde mülâkat komisyonunun toplanmasını sağlayacak kefilleri bulamaz veya iki yıl içinde gireceği mülâkatlarda başarılı olamazsa, Parti ile bütün ilişkisi kesilir.

14 — Her üye, her Genel Kongre'ye yeniden servet beyanında bulunmak zorundadır. Bu şartı yerine getirmeyenlerin üyeliği otomatikman düşer.

15 — Eksik ve hatalı servet beyanında bulunmak «kesin ihraç» sebebidir.

16 — Her türlü ve her ölçüde faiz, komisyon (aracılıktan sağlanan gelir), rant (kira), ve kâr gelirine sahip bulunanlar ile, kendi ve ailesinin fertleri dışında —her ne şekilde olursa olsun— emekçi çalıştıran toprak ve hayvan sahipleri ve de böyle kişilerin kanunî vârisi olup da aynı zamanda onların kanunî vekilliğini yapanlar için —geçerli olmak üzere— Parti'nin tüzel kişiliğine ve Partili gerçek kişilere karşı dolaylı da olsa —yâni mihrak ve vasıta da olunsa— ekonomik istismar (sömürü) ve rekabet girişiminde bulunmak; ve Parti yönetim hiyerarşisinde en az bir üst kademeyi haberdar etmeden bazı Partili kişi veya kişilere her ne şekil ve yoldan olursa olsun maddî çıkar sağlamak «kesin ihraç» sebebidir.

17 — Parti üyeleri biribirlerinin bilgi ve bilinç düzeyinden sorumludurlar:

Her Partili, asil üye olduktan itibaren her iki yılda bir (Bu süre her Genel Kongre'de yeniden gözden geçirilir) en az bir aday üyenin asil üye olmasına, gerek kefil olarak mülâkat komisyonuna çağrı yapmak ve gerekse mülâkat komisyonunda başarı onayı vermek şeklinde katkıda bulunmak zorundadır.

Bu hükmü ihlal edenler hakkında «kesin ihraç» talebiyle Disiplin Kurullarına başvurulabilir. Ancak Polit-Büro üyeleri görevde kaldıkları süreyi yukarıda belirlenen limit süreye ilâve edebilirler.

Kefil olan üyeler, kefil oldukları aday üyelerin mülâkattaki başarısızlıklarından mülâkat komisyonunda bulunan üyeler de başarı onayı verdikleri üyelerin Parti Disiplin Kurulları'nda alacakları cezalardan sorumludurlar.

18 — Üyeler toplantılara katılmak ve verilen görevleri yerine getirmek zorundadırlar.

19 — TBMM üyeleri ancak Merkez Komite kararıyla Parti'ye üye olabilirler.

ÖRGÜT ve YÖNETİM

A — İLÇE ÖRGÜTÜ

İlçe Kongreleri

20 — İlçe Kongreleri iki yılda bir kere toplanır.

21 — İlçe Kongre Delegeleri, ilçeye kayıtlı asil Parti üyeleridir. Üyeler altıyüzü geçerse, delegeler, üyeler tarafından seçimle tespit edilir. İlçe Yönetim Kurulu Başkan ve üyeleri İlçe Kongrelerinin tabii üyeleridir.

22 — İlçe Kongreleri, 5 asil ve 2 yedek üyeden oluşan İlçe Yönetim Kurullarını ve her on delegeye bir kişi olmak üzere İl Kongre Delegelerini seçerler.

23 — İlçe Kongrelerinin gündemi, İlçe Yönetim Kurulu tarafından ve Politik Büro direktifleri ile İl Yönetim Kurulu'nun görüşleri esas alınarak tespit edilir. Gündeme delegelerin onda birinin teklifleri ile başka maddeler eklenebilir.

24 — Olağanüstü toplantı Politik Büro direktifi veya İl Yönetim Kurulu kararı veya delegelerin onda birinin talebi üzerine İl Yönetim Kurulu'nun onayı ile yapılır.

25 — İlçe Yönetim Kurulu'nun mevcut üye sayısı —her ne sebeple olursa olsun— üye tam sayısının salt çoğunluğunun altına düştüğü hallerde olağanüstü toplantının gündemini Politik Büro'nun direktifi doğrultusunda İl Yönetim Kurulu hazırlar. Böyle durumlarda da Kongre Delegelerinin onda birinin teklifleri ile gündeme başka maddeler eklenebilir.

26 — İlçe Kongreleri, aklanamayan İlçe Yönetim Kurulu'nu, salt çoğunluğun istemi üzerine İl Disiplin Kurulu'na sevkeder.

İlçe Yönetim Kurulu

27 — İlçe Yönetim Kurulu'nun 5 asil üyesi kendi aralarından birini İlçe Yönetim Kurulu Başkanı seçerler. Kararlar toplantıda hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile alınır.

28 — İlçe Yönetim Kurulu, politik, mali ve idari işler hakkında İlçe Kongresi'ne ve üst Kurullara hesap vermek zorundadır.

29 — İlçe Yönetim Kurulu, İl Yönetim Kurulu'nun aldığı kararlar doğrultusunda vereceği direktifleri uygulamak ve her ay İl Yönetim Kurulu'na, ilçe çapında —parti teşkilâtı içinde ve dışında— edindiği bilgileri ve yaptığı çalışmaları ve malî durumunu rapor etmek zorundadır.

30 — İlçe Yönetim Kurulu en az ayda bir defa toplanır. Asil Yönetim Kurulu üyeliklerinden boşalma olursa, yedek üyeler Kongre'de aldıkları oy çokluğu sırasıyla yazıyla göreve çağrılır.

31 — İlçe Yönetim Kurulu, o ilçeye bağlı Parti üyelerini, cezayı gerektirecek fiillerinden dolayı İl Disiplin Kurulu'na sevkeder.

32 — Görevlerini yapmayan veya savsaklayan İlçe Yönetim Kurulu üyelerinin bir kısmı veya hepsi, İl Yönetim Kurulu kararıyla İl Disiplin Kurulu'na sevkedilirler.

33 — İlçe Yönetim Kurulu, diğer il veya ilçelerle kuracağı ilişkiden, bağlı bulunduğu İl'i haberdar eder.

B — İL ÖRGÜTÜ

İl Kongreleri

34 — İl Kongreleri iki yılda bir kere toplanır.

35 — İl Kongreleri, o ile bağlı ilçelerin Kongre üyeleri arasından onda bir oranında seçtikleri delegelerden ve tabii üye olan o seçim çevresinin Partili TBMM üyeleri, İl Disiplin ve İl Yönetim Kurulları Başkan ve üyelerinden oluşur. İl Kongrelerine katılacak delegeler binden fazla olursa, ilçeler, göndereceği delegeleri İl Yönetim Kurulu'nun vereceği yeni bir oranla seçer.

36 — İl Kongreleri 7 asil ve 2 yedek olmak üzere İl Yönetim Kurulu'nu ve 5 asil 2 yedek üyeden oluşan İl Disiplin Kurulu'nu seçerler. İl Kongreleri Delegeleri, sayılarının onda biri oranında olmak üzere Genel Kongre Delegelerini seçerler.

37 — İl Kongrelerinin gündemi, İl Yönetim Kurulları tarafından ve Politik Büro'nun direktifi esas alınarak tespit edilir. Gündeme delegelerin onda birinin teklifleri ile başka maddeler eklenebilir.

38 — Olağanüstü toplantı Politik Büro direktifi veya delegelerin onda birinin talebi ve Politik Büro'nun onayı ile yapılır.

39 — İl Yönetim Kurulu'nun mevcut üye sayısı —her ne sebeple olursa olsun— üye tam sayısının salt çoğunluğunun altına düştüğü hallerde, olağanüstü toplantının gündemini politik Büro hazırlar. Gündeme, delegelerin onda birinin teklifleri ile başka maddeler eklenebilir.

40 — İl Kongreleri, aklanamayan İl Yönetim Kurulu'nu, salt çoğunluğun istemi üzerine Merkez Disiplin Kurulu'na sevkeder.

İl Yönetim Kurulu

41 — İl Yönetim Kurulu'nun 7 asil üyesi kendi aralarından İl Yönetim Kurulu Başkanını seçerler. Kararlar toplantıda hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile alınır.

42 — İl Yönetim Kurulu, politik, idarî ve malî işler hakkında İl Kongresine hesap vermek zorundadır.

43 — İl Yönetim Kurulu, Merkez Komite'nin alacağı kararları gerçekleştirmek üzere, Politik Büro'nun vereceği direktifleri uygulamak ve her ay Il çapında —Parti teşkilâtı içinde ve dışında— edindiği bilgileri, yaptığı çalışmaları ve mâli durumunu Politik Büro'ya rapor etmek zorundadır.

44 — İl Yönetim Kurulu her ay en az bir kere toplanır. Yönetim Kurulu üyeliklerinde asillerden boşalma olursa, yedek üyeler Kongre'de aldıkları oy çokluğu sırasıyla yazıyla göreve çağrılır.

45 — İl Yönetim Kurulu, o ile bağlı Parti üyelerini cezayı gerektirecek fiillerinden dolayı İl Disiplin Kurulu'na sevkeder.

46 — Görevlerini yapmayan veya savsaklayan İl Yönetim Kurulu üyelerinin bir kısmı veya hepsi, Politik Büro kararıyla Merkez Disiplin Kurulu'na sevkedilirler.

47 — İl Yönetim Kurulu diğer illerle kuracağı ilişkiden Politik Büro'yu haberdar eder.

C — MERKEZ ÖRGÜTÜ

Genel Kongre

48 — Genel Kongre iki yılda bir kere toplanır.

49 — Genel Kongre, İl Kongre delegeleri arasından her on kişi için bir delege olmak üzere seçilen delegelerden ve tabii üye olan Parti Genel Başkanı, Merkez Komite üyeleri, Merkez Disiplin Kurulu üyeleri, Parti üyesi Bakanlar ile Partili TBMM üyelerinden oluşur. Genel Kongre'ye illerden gelen Kongre delegelerinin sayısı TBMM üye tam sayısının iki katını aştığı taktirde iller, Genel Kongre'ye gönderecekleri delegeleri —Merkez Komite'nin vereceği— yeni bir oranla seçer.

50 — «Genel Kongre'nin toplantı yeter sayısı, Genel Kongre üye tam sayısının salt çoğunluğudur. İlk çağrı üzerine yapılan toplantıda, toplantı yeter sayısı bulunamıyorsa, ikinci çağrı üzerine yapılacak toplantıda, toplantı yeter sayısı aranmaz.»

51 — Genel Kongre, 15 asil ve 3 yedek üyeden oluşan Merkez Komite'yi ve 7 asil 2 yedek üyeden oluşan Merkez Disiplin Kurulu'nu seçer.

52 — Genel Kongre'nin, Parti'nin kesin hesabını kabul ve Merkez Komite'yi ibra etmek, yahut kesin hesabı reddetmek yetkisi vardır. Genel Kongre, aklanamayan Merkez Komite üyelerini çoğunluğun istemi üzerine Merkez Disiplin Kurulu'na sevkeder.

53 — Genel Kongre, Parti'nin feshine veya başka bir Parti ile birleşmesine ve mallarının tasfiyesine ve tasfiye şekline karar verir.

54 — Genel Kongre'de alınacak kararlar için yeter sayı oylamaya katılanların salt çoğunluğudur.

55 — Normal olarak iki yılda bir toplanan Genel Kongre, Merkez Komite veya Genel Kongre delegelerinin beşte birinin talebiyle olağanüs-

tü toplanır. Olağanüstü toplantılarda gündem, bu çağrıyı yapan mercilerce hazırlanır.

56 — Genel Kongre gündemini Merkez Komite tespit eder. Delegelerin onda birinin teklifleri ile gündeme başka maddeler eklenebilir. Gündem tespit edildikten sonra başka teklif yapılmaz.

57 — Parti'nin Tüzük ve Program'ında değişiklik, Genel Kongre delegelerinin üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun kararıyla yapılır. Ancak Tüzük'te bulunan 1, 2, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 16, 70, 80, 120 nolu maddeler değiştirilemez, Tüzük'ten çıkarılamaz ve bunlarla ilgili teklif hiçbir üye veya organ tarafından getirilemez.

Merkez Komite

58 — Parti'nin bütün politik, idari ve mali işlerini yönetip denetleyen en yetkili ve sonuncu organ olan Merkez Komite, Genel Kongre'ye faaliyet bildirmek ve hesap vermek zorundadır.

59 — Merkez Komite, Genel Kongre tarafından seçilen 15 asil ve 3 yedek üyeden oluşur. Yedek üyeler toplantılarda bulunmakla beraber oylamalara katılamazlar. Asil üyelerden boşalma olursa, Genel Kongre'de aldıkları oy çokluğu sırasıyla yedek üyeler yazıyla göreve çağrılır.

60 — Merkez Komite, Genel Kongre'den sonra hemen toplanır. Bu toplantıda, Genel Başkan, üye tam sayısının ittifakıyla seçilir. Genel Başkan, Merkez Komite üyeleri arasından bir Genel Sekreter seçer. Genel Başkan adayı bu ittifakı sağlayamazsa, Genel Başkanlık vekaleten, Merkez Komite üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilecek bir Genel Sekreter tarafından yürütülür. Aynı toplantıda Politik Büro üyelerinin seçimi ayrı ayrı yapılır; bu oylamalarda adaylar arasından en çok oy alanlar seçilir.

61 — Merkez Komite, Genel Başkan seçilemediği hallerde, istediği taktirde Merkez Disiplin Kurulu Başkanını «Fahri Genel Başkan» ünvanı ile onurlandırır.

62 — Merkez Komite, Genel Kongre gündemini hazırlar. Genel Kongre'ye sunulacak kesin hesap, bilanço ve bütçe tasarısını tespit eder.

63 — Merkez Komite en az altı ayda bir kere toplanır. Olağanüstü toplantılar, Genel Başkan'ın veya Genel Sekreter'in veya Merkez Komite üye tam sayısının salt çoğunluğunun çağrısı ile yapılır. Kararları toplantıda hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile alır.

64 — Merkez Komite, Parti'nin gerekli konulardaki Yönetmeliklerini yapar.

65 — Parti'nin seçimlere katılıp katılmamasını, Hükümete ortak olup olmamasını kararlaştırır.

Politik Büro

66 — Merkez Komite adına Parti'yi ivedi bir şekilde yönetip denetleyecek ve Merkez Komite'nin çıkaracağı yönetmelikleri uygulayacak olan en yetkili organ Politik Büro (Polit-Büro) dur. Polit-Büro, Merkez Komite üyelerinin aralarından seçtikleri Genel Başkan veya aynı yetkileri haiz Genel Sekreter, bir Örgütlenme Sekreteri, bir Bilimsel Araştırma ve Eğitim Sekreteri, bir Malî Sekreter ve bir Propaganda-Ajitasyon Sekreteri olarak 5 kişiden oluşur. Genel Başkan varsa bu sayının dışındadır.

67 — Genel Başkan veya Genel Sekreter yasada belirlendiği şekilde yetki ve sorumluluk taşır. Diğer Sekreterler, oluşturacakları Bürolarla, Parti'nin, branşları dahilindeki bütün çalışmalarını yönetir ve denetlerler. Merkez Komite'nin diğer üyeleri Polit-Büro Sekreterliklerinin çalışmalarında yardımcı olurlar. Sekreterler, Genel Başkan veya aynı yetkiyi haiz Genel Sekreter'e çalışmaları ile ilgili rapor verirler.

68 — Polit-Büro üyelerinden her biri, kendi konusundaki Büro'nun çalışma sahasında Parti'nin her kademesinde görevli olan her Partiliyi «kesin ihraç» istemi ile Merkez Disiplin Kurulu'na gönderebilirler.

69 — Hiçbir organ veya merci Polit-Büro üyelerini Disiplin Kurulu'na sevkedemez.

70 — Parti'nin Genel Başkanı, Genel Sekreter'i ve diğer Politik Büro üyeleri aynı zamanda TBMM üyesi olamazlar.

71 — Politik Büro, en az altı ayda bir toplanacak olan Merkez Komite'ye, her toplantıda, yapılmış işler, edinilmiş bilgi ve tecrübeler hakkında rapor vermek ve Merkez Komite'nin belirteceği görüşler, alacağı kararlar ışığında gelecek için program hazırlamak ve Merkez Komite'ye sunmak zorundadır.

72 — Politik Büro üyeleri, Merkez Komite üye tam sayısının salt çoğunluk kararı ile görevden alınabilir. Ancak Genel Başkan veya vekili durumundaki Genel Sekreter'in muhalefeti halinde üçte iki çoğunluk aranır.

73 — Politik Büro, İl Yönetim ve Disiplin Kurulları ile İlçe Yönetim Kurulları Başkan ve üyelerinin bir kısmını veya tamamını ve diğer Parti üyelerini ayrı ayrı veya toplu olarak —farklı veya aynı sebeple— Merkez Disiplin Kurulu'na sevketmeye yetkilidir.

74 — Genel Başkan veya vekili durumundaki Genel Sekreter veya

Polit-Büro üye tam sayısının salt çoğunluğu istifa ettiği taktirde Polit-Büro münfesih olur. Ve Merkez Komite tarafından —hemen— yeni bir Polit-Büro oluşturulur.

Genel Başkan

75 — Her zaman ve her konuda Parti'yi temsil etme, Parti adına görüşmeler yapma, demeçler verme ve görüş bildirme yetkileri Genel Başkan veya vekili durumundaki Genel Sekreter'e aittir. Ancak Genel Başkan veya vekili durumundaki Genel Sekreter —geçici bir süre ve sınırlı konular içinde— bir görevin yerine getirilmesi için Partili bir heyeti veya bir üyeyi görevlendirebilir.

76 — Genel Başkan veya vekili durumundaki Genel Sekreter, Merkez Komite kararlarının ve Polit-Büro direktiflerinin tabii sözcüsüdür.

77 — Genel Başkan veya vekili durumundaki Genel Sekreter, Merkez Komite'nin üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun kararı ile görevden alınabildiği gibi, Polit-Büro'nun —Genel Başkan ve vekili durumundaki Genel Sekreter dahil— üye tam sayısının salt çoğunluğunun istifası ile de müstafi sayılır.

DİSİPLİN KURULLARI

78 — Parti Program ve Tüzüğüne ve her kademede Parti kararı ve direktiflerine aykırı davranan, bu karar ve direktifleri yerine getirmeyen, savsaklayan veya Parti disiplinine uymayan üyeler Parti Disiplin Kurulları'na verilirler.

79 — Disiplin Kurulları uygun gördükleri savunma sürelerini kendileri tayin ederler.

80 — Disiplin Kurulu üyeleri aynı zamanda TBMM üyesi olamazlar.

81 — Disiplin Kurulları, verdikleri bütün kararların ve karar gerekçelerinin örneklerini Politik Büro'ya gönderirler.

82 — Parti suçlarının yasal suç niteliğinde ve yargılama konusu olması, Disiplin Kurullarının görev yapmasına ve ceza vermesine engel olmaz.

83 — Geçici ve kesin çıkarma için Disiplin Kurulu'na sevkedilenler, sevk edenler tarafından derhal görevinden uzaklaştırılabilir.

84 — Sevk işlemi, verilecek ceza istemi ile beraber sebebini de havi olmalıdır.

İl Disiplin Kurulu

85 — İl Disiplin Kurulu, İl Kongreleri tarafından seçilen 5 asil 2 yedek üyeden oluşur. İlk toplantıda kendi aralarından bir başkan seçerler.

86 — İl Disiplin Kurulu, Parti teşkilatındaki bütün üyelere her türlü cezayı verebilir. Bu Kurul'un vereceği «uyarma» ve «kınama» cezaları kesindir. Ancak «geçici çıkarma» ve «kesin çıkarma» kararlarına karşı Merkez Disiplin Kurulu nezdinde itiraz edilebilir.

87 — İl Disiplin Kurulu, sevkte «geçici çıkarma» veya «kesin çıkarma» cezası talep edildiği halde buna uymazsa, sevki yapan Kurul, Merkez Disiplin Kurulu nezdinde itiraz edebilir.

Merkez Disiplin Kurulu

88 — Merkez Disiplin Kurulu, Genel Kongre tarafından seçilen 7 asil 2 yedek üyeden oluşur. İlk toplantıda kendi aralarından bir başkan seçerler.

89 — Merkez Disiplin Kurulu üyeleri seçiminde, üyenin uzun mücadele sürecine, en temiz bir sicile ve en az servete sahip bulunmaları ön şart olarak gözönüne alınır.

90 — Merkez Disiplin Kurulu, aynı nedenle sevkedilenlerin «kesin çıkarma» kararlarını topluca almağa yetkilidir.

91 — Merkez Disiplin Kurulu, Genel Başkan veya vekili durumundaki Genel Sekreter veya Merkez Komite çoğunluğunun çağrısıyla ve İl Disiplin Kurulları'nda çözülememiş sorunlar dolayısiyle yapılan itirazlar üzerine otomatik olarak toplanır.

92 — Merkez Disiplin Kurulu üyeleri —her ne sebeple olursa olsun— hiçbir merci tarafından Disiplin Kurulu'na sevkedilemezler.

SEÇİMLERDE ADAYLARIN BELİRLENMESİ

93 — Seçime katılacak adaylar, Parti'nin o seçim bölgesindeki aday yoklaması ile saptanır. Bu seçimde en çok oy alanlar sırasıyla Parti adayı olurlar. Merkez Komite'nin o seçimde, Parti'nin göstermesi gereken adayların yüzde beşini uygun gördüğü illerde ve sıralarda gösterebilme hakkı saklıdır.

94 — Parti'nin göstermesi gereken adayları, az istekli bulunması veya aday boşalması nedeniyle İlçeler için İl Yönetim Kurulu ve İller için Merkez Komite tespit eder. Ayrıca yoklama sonuçlarının yetkili kurullar-

ca geçersiz sayılması nedeniyle iptali veya aday oylarının eşit olması durumlarında da adaylar yine aynı şekilde belirlenir.

95 — Gerekirse TBMM üyeliği, Belediye Başkanlığı, İl Genel ve Belediye Meclisi üyeliği için parti adaylarının seçimi ile aday yoklamalarının nasıl yapılacağını gösterir bir «Yönetmelik» düzenlenir.

MECLİS ve MAHALLİ İDARELER MECLİSLERİ GRUPLARI

A — TBMM Grupları

96 — En az on üyeden kurulur. Üyelerin sayısı ondan azsa, gene aralarından seçecekleri bir başkan etrafında birlikte hareket ederler. Sözcülüğü başkan veya görevlendirecekleri bir üye yapar.

97 — Merkez Disiplin Kurulu ile Grup Disiplin Kurulları'nın ortak toplantı ve çalışmaları Merkez Komite'ce tespit edilir. Ayrıca Merkez Komite, bu konuları kapsayan ve Grupların çalışma, seçim ve görüşme usullerini düzenleyen bir «Yönetmelik» hazırlayabilir.

B — Mahalli Meclis Grupları

98 — Parti'nin İl Genel ve Belediye Meclisi'ndeki üyeleri, bir grup oluştururlar. Partili Belediye Başkanı, Belediye Meclisi'ndeki Parti Grubu'nun tabii üyesidir.

99 — İl Başkanı, İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Gruplarının, İlçe Başkanı da İlçe ve çevresindeki Belediye Meclisi Grupları'nın başkanıdır. Oy kullanırlar.

100 — Parti'nin Mahalli Meclis Grup üyeleri, kendi gruplarının ve üst kurulların kararlarına uymak zorundadır.

101 — Merkez Komite, gerekli görürse Grupların çalışmalarını, ilişkilerini ve diğer konuları düzenleyen «Yönetmelik» hazırlayabilir.

MALİ HÜKÜMLER ve TUTULACAK DEFTERLER

A — Gelir Kaynakları

102 — Yasa çerçevesinde belirlenen gelirlerden ibarettir.

103 — Giriş ve üyelik aidatı, genel duruma ve şartlara bağlı olarak, üyenin durumuna ve şartlarına göre ve yasada belirlenen sınırlar içinde alınır.

104 — Parti'ye alınacak her türlü gelir «Parti Gelir Makbuzu» ile alı-

nır. Bu makbuzlar, Merkez Komite adına Polit-Büro Mali Sekreterliği'nce bastırılır ve seriler halinde ve zimmet karşılığı ilgililere verilir.

105 — Merkez Komite gerekli görürse bu konuları belirleyen bir «Yönetmelik» hazırlar.

B — Giderler

106 — Her İlçe ve İl Yönetim Kurulu kendi bütçesini yapar. Bütçeler, İlçeler için İl Yönetim Kurulu'nun, İller için Polit-Büro'nun onayı ile yürürlüğe girer. Bir üst yönetimin reddettiği bütçeler, üst yönetimin görüşü doğrultusunda yeniden düzenlenir.

107 — Onaylanmış bütçeye göre harcamalar, yeniden karar almağa gerek kalmadan yapılır. Bütçe dışı harcamalar için bir üst yönetimin kararı gereklidir.

108 — Merkez Örgütü'nün bütçesi, Polit-Büro tarafından hazırlanır. Merkez Komite'de ve Polit-Büro'da mâli konular Mali Sekreter'ce yürütülür ve Parti'nin her kademesi yönetilir ve denetlenir.

109 — İl ve İlçeler kendî Yönetim Kurulları'nın kararı ve denetimi ile mâli konuları yönetir ve denetlerler. Her kademe bir üste ve gereğinde doğrudan olarak Merkez Komite ve Polit-Büro adına hareket eden Malî Sekreterliğe karşı sorumludur.

110 — Sağlanan gelirlerden ne kadarının o kademeye bırakılacağı veya alınacağı veya ne şekilde destek olunacağı üst yönetim kademelerince kararlaştırılır. Ve gerektiğinde Merkez Komite bu ilişkileri bir «Yönetmelik» halinde sistemleştirir.

111 — Bir üst yönetimin izni olmadan Parti adına bağıt (akit) yapılamaz. Böyle bir bağıt yapan veya böyle bir bağıta girişenler üst kademelere ve yasalara karşı sorumludurlar. Parti Tüzel Kişiliği bu tür bağıtlardan sorumlu tutulamaz.

C — Tutulacak Defterler

112 — Her kademedeki Parti organı tarafından, yasada belirtildiği şekilde: Üye Kayıt Defteri, Karar Defteri, Gelen ve Giden Evrak Kayıt Defteri, Gelir ve Gider Defteri, Demirbaş Eşya Defteri ile yalnız Polit-Büro tarafından Bilanço ve Kesin Hesap Defteri tutulur.

113 — Üye Kayıt Defteri ile Gelir ve Gider Defteri'nin sayfalarının ve kaç sayfadan ibaret olduğunun Noterce onanması gerekir. Diğer defter-

lerin sayfaları numaralanarak, son sayfasına kaç sayfadan ibaret olduğu rakam ve yazıyla yazılır.

114 — Karar Defterleri'ne, ilgili kurulun kararları tarih ve numara sırasıyla ve kararı oylayanların adları yazılmak ve imzaları alınmak suretiyle yazılır. Muhalefet şerhleri «Not» olarak düşülür. Kurulların devir ve teslimlerini Karar Defteri'ne işlemeleri gerekir.

115 — Gelen ve giden yazılar tarih ve numara sırasıyla Gelen ve Giden Evrak Defterleri'ne ve karşılıklı bağlantıları kurularak kaydedilir. Ayrıca yazılar tarihlerine göre dosyalarda saklanır.

116 — Elde edilen gelirin kaynağı ve harcamaların yeri ve miktarı defterlerinde açıkça belirtilir. Gelir ve gider belgeleri sıraylar ve numaralanarak saklanır.

117 — Demirbaş Eşya Defteri'ne, sırasına göre eşyanın alınış tarihi, cinsi, ne yoldan elde edildiği ve nitelikleri yazılır.

118 — Parti'ye ait bütün belge ve evraklar en az 5 yıl saklanır. Bu süre sonunda belgelerden hangilerinin saklanıp, hangilerinin yokedileceği bir üst yönetim kademesinin kararına bağlıdır.

119 — Merkez Komite, ayrı ayrı veya bütün kurullar için yeni defterler tutulması ve üye özetlerinin nasıl Merkez'e gönderileceğinin saptanması konusunda karar vermeye ve bu konularda «Yönetmelik» hazırlamağa yetkilidir.

SON MADDE

Partinin Fiilî Olarak Yasal Varlığına Son Vermesi :

120— Polit-Büro, bu Tüzük'ün 7. maddesinin a ve b fıkralarında ve 8. maddesinde sözkonusu edilen durumların ortaya çıktığını ve Parti'nin hukuken yasal varlığına son vermesi (kendini feshetmesi) için gerekli zamanın bulunmadığını ilân ettiği an, bütün Parti üyeleri Parti'den istifa ederler.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

PROGRAM

İŞÇİ KONSEYLERİ

Parti'nin Tüzük'te de işaret edilen başlıca görevi işyerlerinde İşçi Konseyleri kuruluşunu gerçekleştirmektir.

Parti, İşçi Konseyleri'ni, tasarlanan şu çerçeve içinde gerçekleştirmeyi hedef almıştır:

İşçi Konseyleri'nin yapısı ve fonksiyonu Devlet organlarının işlevleri ile beraber o şekilde düzenlenmelidir ve düzenlenecektir ki:

A) İşçiler, işyerinde —beraber çalışacakları— arkadaşlarının işe alınması ve işten çıkarılması konularında, kendileri karar verebilmelidirler ve vereceklerdir.

B) İşçiler, işyerinde, merkezî planlamanın tespit ettiği «kâr hadleri» ve «asgari ücret» limitlerini kontrol etmeli ve bu limitler arasında, kâra göre ücret tespiti sorununda söz hakkına sahip olmalıdırlar ve olacaklardır. Yani piyasada fiyat istikrarını sağlayacak bir «mâliyet kontrolu» mekanizmasına aktif olarak katılmalıdırlar ve katılacaklardır; çünkü işçiler (emekçiler) aynı zamanda, —ülkedeki— en büyük tüketici kitlesini teşkil ederler.

C) İşçilerin, işyeri ile ilgili olarak Devletin sağladığı her imkânda ve işyerinin üretimi için yaptığı her «teşvik»de hakları, alacakları vardır: İşyeri için Devlet tarafından sağlanan yatırım kolaylıkları ve üretim için yapılan vergi ve gümrük iadeleri vb. (meselâ krediler de), —kamu yararı gözetilerek— o üretimin yapılmasını veya arttırılmasını teşvik gayesi gütmektedir... En azından böyle bir yorum bugünkü Anayasa'ya uygundur.

O halde yatırılan ve dönen sermayenin, Devlet teşvikleri ile karşılanmış bulunan kısmının tüm tasarrufuna doğrudan doğruya belli bir oran dahilinde o işyerinde çalışan işçiler de ortak olmalıdırlar ve olacaklardır.

Ancak merkezî iktidar ve Devletin özü «Kapitalist Burjuva» karakterini muhafaza ettiğinden sözkonusu «Devlet teşvikleri», aynı zamanda kapitalistlerin —burjuva felsefesinin «kamu yararı» anlayışına göre—, «müteşebbis»lik vasıflarını geliştirmek gayesi güder.

Bundan dolayı, Devlet yardımlarının sağladığı çıkarların bölüşümünde, İşçi Konseyleri'nin kararlarına karşı patronların —bu bölüşümü kaldırıcı yönde— bir «veto» hakkı doğmaktadır.

Ancak bu «veto» hakkı, işçilerin «temel sınıf çıkarları» ile çelişmemesi için şöyle bir gerek şarta bağlanmalıdır ve bağlanacaktır: Devletin bir işyeri için «teşvik», «destek» veya «kolaylık» adları ile yaptığı yardımlardan sağlanan tüm tasarruf, İşçi Konseyi'nin gözetimi altında, —aynen— herhangi bir yatırım projesine kaynak olarak gösterilmek suretiyle, patron tarafından kullanılabilir...

Yukarıdaki çerçeve, yerli ve yabancı sermayeye (işçi çalıştıran, yatırılmış sermaye değerindeki toprak vb.lere) de Parti rehberliğinde kolayca adapte edilir.

«TOPRAK ve TARIM REFORMU» yerine KIRSAL KESİME İŞÇİ KONSEYLERİ'nin Tatbiki

Burjuvazi bir dizi —radikal— reformlar yapmadan, egemenliğini sürdüremez... Bu reformlar dizisinin başında toprak ve tarım reformları gelir. Burjuva devriminin radikalize olduğu ve burjuva sınıfının merkezî iktidarı tek başına ele geçirdiği zamanlarda çeşitli toprak reformları görüyoruz. Ancak bu çeşitlilik, çıkarılan yasaların ifade şekilleriyle yani yüzeysel farklılıklarla kısıtlıdır. Merkezî iktidarı ele geçirmiş burjuvazinin yaptığı ilk «Toprak Reformları» temelde şu ortak karakteri haizdir:

Geniş toprak sahiplerini kapital sahibi şekline getirerek burjuvalaştırmak ve devrimde yandaş olarak alınan, —burjuva devriminin motor gücü— yoksul köylülüğü toprak sahibi yaparak ödüllendirmek...

Burjuvazinin daha ileri —gelişmiş— aşamalarda çıkardığı «Tarım Reformu» yasaları ise, «sanayi devrimi» ürünlerini kırsal kesime yaymak amacını güder; ve çok daha karmaşık bir yapıya sahiptir.

Bu aşamadan sonra, —bugün gelişmiş kapitalist ülkelerde gözlenen odur ki— burjuvazi «sanayi devrimi» ürünlerini kırsal kesime yaymakla, köylüleri işçileştirmekten başka, yani tüm toplumu sosyalist sürece hazırlamaktan başka birşey yapmamaktadır. Şayet Marksizm'in ana doğruları, realitede birer klişe olarak ortaya çıkarılabilseydi, en «şık» sosyalist devrimlerin, burjuvazinin bütün köylüleri işçileştirmesinden sonra yapılabileceği de söylenebilirdi.

Ancak realitede, öyle görüyoruz ki —çok yerde— burjuvazinin nefesi bu kadar uzun süremiyor. Bu durumda işçiler, yoksul köylülükle ittifak yapıp merkezi iktidarı ele geçirmek zorunda kalıyorlar. Dolayısiyle böyle sosyalist devrimlerde, ilkel durumda bulunan köylü tabakaları için, ilk ve en ilkel toprak reformlarından başlayarak, bütün burjuva toprak ve tarım reformlarının geçici süreçler içinde ve birarada, karmaşık olarak uygulanması gerekli hale geliyor...

Bugün Türkiye'nin —genel değerlendirmesinde— kırsal kesimde objektif durum şudur:

Çok zor şartlarda ve «dış rüzgarlar»ın etkisiyle merkezi iktidara geçebilen cılız burjuvazi, devriminde kendisine yandaş olmuş —motor gücü olmuş— köylülere dahi hakkını verememiş yani en ilkel çeşitten bir «Burjuva Toprak Reformu» bile uygulayamamıştır... Buna bağlı olarak «sanayi devrimi»ni de yapamayan Türkiye burjuvazisi, iktidarını ancak kaba bir «zorbalık» biçiminde sürdürebildiği son dönemlerde, çok daha karmaşık ve çözümsüz bir hal almış olan bu ana sorununu, ismi güzel —ve uygun— fakat muhtevası «demagojik», «Toprak ve Tarım Reformu» yasalarıyla «örtbas» etmeye çalışmaktadır. Belli ki burjuvazinin nefesi tükenmiştir ve toprak ve tarım reformlarını tek başına yapma olanağı yoktur... Halbuki, —objektif— gerçeklikte bu reformların —vakit geçirilmeden yapılması— gerekliliğini gösteren bâriz belirtiler vardır. Kırsal kesimde, ücretli tarım işçiliği ve kollektif çalışma gelişmektedir. Bunu örnek alan yoksul ve topraksız köylüler, —toprak sahibi olmak için değil— daha çok tarım alanında iş sahibi olabilmek ve sattığı emek değerini yükseltebilmek için yığınsal «işgal-boykot» hareketlerine girişmektedirler... Ama diğer taraftan, bu hareketlerin, sanayi kesimindeki işçilerin «işgal-boykot» hareketleri ile birleşse dahi, —şimdilik— bir sosyalist devrim sıçraması yapabilmesi olanaksızdır Çünkü hâlen hem «sanayi işçisi» spesifik karakteriyle ortaya çıkıp örgütlenememiştir ve hem de köyden şehire kadar çok çeşitli küçük burjuva tabakalar, büyük bir atâlet ve direnç göstermektedir.

O halde, bu durumda, ne burjuva sınıfı, merkezi iktidardan bahşedeceği bir yasa ile «Toprak ve Tarım Reformu» yapabilir, ne de köylülük, işçilerle birleşerek, radikal bir şekilde sosyalist devrim sürecini başlatabilir. Aynı şekilde, ne burjuvazi bu yoksul köylü atılımını —zor kullanarak— uzun müddet baskı altında tutabilir, ne de yoksul köylüler, ekonomik zorunluluğa dayanan bu hareketlerinden vazgeçip suskun durabilirler... Burjuvazi tarafından uygulanacak böyle bir «zor kullanma», yoksul köylülerin bu yığın atılımını, gerici ve bölücü akımların peşine takar... Zaten böyle bir durumdaki burjuvazinin «zor kullanma»sı, en gerici ve şoven bir «burjuva dikta»sı anlamındadır ki; bu da hemen karşısındaki yoksul köylülerin haklı ekonomik talepleri üzerine inşa ediliverecek, çoşkulu, yeni bir milliyetçilik hamâsetinden cevabını alıverir...

Bugünkü —Burjuva Demokratik Devrim sürecine girmiş bulunan— Türkiye'de, kırsal kesimde gereken reform biçimi, aşamayı —veya devrimi— karakterize eden yığınsal köylü eylemleri realitesinin üzerinde şekillenmelidir. Bugünkü realitede varolan yığınsal köylü eylemleri, ve buna

karşı harekete geçen gerici ve tutucu —rezistans— güçler, objektif olarak tespit edilip, ilerici bir metodla ele alındığında, zorunlu olan kırsal kesim reformunun, ertelenmiş bulunan bütün burjuva toprak ve tarım reformlarını, alt şekiller ve geçici süreçler olarak ihtiva edeceği —ve bunların bütün güçlüklerini de aynen taşıyacağı— gerçeği de açıkça ortaya çıkar.

Evet, Türkiye'nin bugün geldiği noktada, objektif gereklilik, —en ilkel şekilde de olsa— tarım işçiliğinin doğmasına yolaçmıştır. Yoksul köylüler, tarlalarda yığınlar halinde ücretli olarak çalışmaktadırlar; ve bu örnek —veya deney— bütün yoksul köylülükte, tarım işçisi olmak eğilimini doğurmakta ve bu eğilim zaman zaman, işlenmeyen veya az işlenen kamu veya büyük ağa topraklarını —işlemek üzere— işgal etmek şeklinde, kendini açıkça göstermektedir.

Ama bununla beraber, burjuvazinin —değil radikal bir tarzda, uzun süreçler içinde dahi— en ilkel toprak reformunu bile tamamlayamamış olması, hâlâ eski büyük toprak sahiplerinin —bir ayağını şehire atmış da olsa— kırsal alanda «toprak özel mülkiyeti» fetişini kuvvetle savunmalarına ve büyük bir gerici, tutucu güç oluşturmalarına sebep olmaktadır. Halbuki bir burjuva devriminden hemen sonra, feodalite kalıntısı, bütün eski büyük toprak sahiplerinin —sülâlesiyle beraber— topraklarından arındırılıp —biraz zorla biraz özendirilerek— şehirlere sürüklenmesi gerekirdi; bu şekilde, ileride devrimin ayak bağı olacak «ortaçağ ideolojisi» nin yuvalarından da kurtulunmuş olurdu... Demek ki bugün Türkiye'de, merkezi iktidar hakimiyetini yalnız «özel kapital» tabusu ile değil, «toprak özel mülkiyeti» fetişi ile de sürdürmektedir. Şu nokta açıklıkla anlaşılmalıdır ki, «toprak özel mülkiyeti» fetişi ifadesi yalnız büyük toprak sahiplerinin varlığı anlamıyla kısıtlı değildir; bu ifade aynı zamanda yoksul köylülükteki «toprağın özel mülkiyetinin dokunulmazlığı» şeklindeki bir gerici ideolojik şartlanmayı da ifade eder.

Bütün bunlara göre, bugünkü Türkiye'de merkezi iktidar tarafından «toprakların parayla satın alınması» şeklindeki radikal bir reform girişiminden söz açmak, bir «tatlı burjuva vaadi»inden başka birşey değildir. Ama merkezi iktidarın, parasız —zorla— kamulaştırma yapmasını önermek de, bir «proleter ihtilali hayali» peşinde havalanmak demektir...

Bugünkü —objektif— oluşumun gündeme getirdiği ve Burjuva Demokratik Devrim'in diğer alt yapısal (endüstri kesimi) ve üst yapısal oluşum gerekleriyle beraber uygulanabilecek olan, «Kırsal Kesim Reformu»nun —ana hatlarla— şekli şudur :

Tarımsal Üretim Birimlerinde İşçi Konseyleri...

Merkezi planlama ile, mahalli özelliklerin, yurdun tümüyle ilişkileri gözönüne alınarak, «Tarımsal Üretim Birimleri» seçilir; her birim içinde çeşitli tarımsal üretim yapılıyor olabilir. «Birim»in sınırları, âzami miktarda köylüye —yıl içinde— âzami zaman süresince çalışma olanağının sağlanması şeklinde çizilir. Demek ki bu birimlerde esas alınan «vasıfsız iş gücü», zaman zaman vasıflı emek istemeyen değişik işlere yöneltilebilir. Bu Tarımsal Üretim Birimleri'ne dahil olarak, bu birimlerde yetiştirilen tarım ürünlerini işleyen endüstri kolları —atelye veya fabrikalar— da bulunacaktır. Bu fabrikaların, vasıflı emek istemeyen bölümlerinde de, vasıfsız tarım emekçileri —değişerek— çalışabilecektir... Önceleri, tarımsal üretim birimlerinin, hem endüstri kesiminde, hem de arâzi makinalarında, bir kalifiye emekçiler zümresi bulunmakla beraber, üretim biriminin faaliyeti çerçevesinde bulunan eğitim kurumlarının etkinliğini göstermesiyle beraber, kaliteli—kalitesiz emek farkı gittikçe azalacaktır. Üretim birimlerinin büyüklüğü ve varılmış bulunan üretim şeklinin gelişmişliğinin yetersiz olduğu durumlarda, aynı arâzi içinde de olsa, sayıca çok işçi çalıştıran ve modern yapıda olan bir fabrikanın, bu birime dahil edilmesi düşünülemez.

Üretim Birimi'nde toprağı olan, atelyesi, fabrikası veya makinası olan mülk sahibi şahıslar, Üretim Birimi'nin patronlar grubunu oluşturur. Nasıl örgütlenirlerse örgütlensinler, bir veya birçok patronların teşkil edeceği «hükmi şahsiyet: tüzel kişilik», karşılarında, bütün emekçiler adına muhatap olarak İşçi Konseyi'ni bulacaklardır. Bu İşçi Konseyleri'nin faaliyet çerçevesi —ana hatlarla— endüstri işçilerininki gibidir...

«Bu «Kırsal Kesim Reformu» da, Burjuva Demokratik Devrim içinde, ancak Parti rehberliğinde gerçekleştirilebilir ve gerçekleştirilecektir.

İŞÇİ KONSEYLERİ ve SENDİKALAR

Bugün Türkiye'deki realite odur ki: İşçi sınıfı hareketi, işgal - boykot şeklindeki yığın atılımları ile sendikalizmi aşmıştır. Sendikaların cevap veremediği gereksinmelerden kaynaklanan bu atılımlarla işçi sınıfı, kendine yabancılaşmış ve çıkarlarına ters düşmüş olan sendikaları da denetime almayı amaçladığını göstermiştir.

Sendikalizmi aşan bir yığın atılımı, pek tabiidir ki sendikaların üstünde, sendikaları kontrol edecek, sendika yönetimini tayin edecek bir müessese oluşturacaktı...

Ve nitekim, gittikçe bu atılımlar, işyerlerinde İşçi Konseyleri adı ile müesseseleşerek, sendikaların üstünde, yani işçiye daha yakın bir yığın müessesesi oluşturmuştur.

İşçi Konseyleri'nin ilk yapacağı —somut— iş, aidat vererek oluşturup yaşattıkları sendikaların yönetimlerini ele geçirmektir.

Bunun için de, işçi temsilcilerini, sendika seçimlerine gönderilen delegeleri, İşçi Konseyi seçmeli; ve İşçi Konseyi'ne karşı olmayan kişilerden ve İşçi Konseyleri'nin geliştirilmesi, güçlendirilmesi yönünde çalışacak kişilerden seçmelidir ve seçecektir.

Ve giderek İşçi Konseyleri, sendika yönetimlerine(başkanlık dahil) aynı kişilerin üst üste iki dönem seçilmemesi için, bir seçim sistemi —teamülü— geliştirmelidirler ve geliştireceklerdir.

Bu yöndeki çalışmalar, pek tabii ki —sendika ağalar oligarşisinin değişmezliği ilkesine göre düzenlenmiş— mevcut sendika tüzüklerini zorlayıcı ve değiştirici şekilde olmalıdır ve olacaktır.

Bugün Türkiye'deki —adına lâyık— sendikalar, kuruluşlarını tamamlamış ve dolayısiyle sendikacılık bir ihtisas işi olmaktan çıkmıştır. Sendikalar artık, bütün bürokrasisi —her türlü danışmanları— ile kendi kendine işler durumdadır. Onun için herhangi bir işçi, bugün rahatça sendika başkanlığı yapabilir; ve bu görevi, çok daha iyi ve idealistçe yapabilir. Çünkü «yerine ısınmış» kaşalot bir sendikacı, sendikal işlerle —bu işleri sendika memurlarına bırakarak— hiç meşgul olmamakta ve kazandığı büyük —artık— zamanda da her türlü melânetle beraber, yerini ömür boyu garantilemek ve ayrıca kendine bir de politik kariyer hazırlamak için türlü - çeşitli entrikalarla uğraşmaktadır.

Sendikaların bugünkü —yoz— düzeninde çalışan komünist sempatizanı namuslu kişiler, sendika yönetiminin İşçi Konseyleri'ne bağlı olarak düzenlenmesi girişimini destekleyeceklerdir. Çünkü onlar hayat garantilerini —üç beş sendika ağasının kuyruğunda değil— Parti'de görecek kadar uzak görüşlüdürler...

DEMOKRATİK AŞAMA TÜRKİYE'sinde EĞİTİM

Sınıflı toplumlarda eğitim —içerik olarak— genel hatlarda ikiye ayrılır:

1) Hakim Sınıf Eğitimi: Müesses sosyal ilişkilerin, hakim ideolojiye göre düzenlenmesi ve yığınlardan, bunları en iyi bir şekilde belliyebilen bireylerin seçilmesi —devşirilmesi— demektir.

Hakim sınıf, böyle bir «didaktik» ve «eliminatif» eğitim vasıtasiyle, üretim güçlerine baskı yapma (bukağı vurma) ve hakimiyetini sürdürmeyi

sağlayacak maddi şartları yaratma, yani bir «devşirmeler ordusu» (mesela bürokrasi) kurma amacını güder... Bu eğitim biçiminin «imtihan usûlü», geniş yığınlardan en iyi ezbercileri (hâfızları) bulmaya yarar. Aynı zamanda, —geniş yığınlar açısından— bu eğitim, şanslı (!) bireyleri, bulundukları çevrelerin üretim ilişkilerinden ayırıp —kurtarıp (!)—, onlara hakim sınıf içinde yaşama imkânı sağlayan bir «lotarya» anlamındadır.

2) Devrimci Eğitim:

a — Entellektüel Eğitimi: Müesses sosyal ilişkilerin, hakim ideolojinin —bilimsel platformda— gerekli yüksek seviyede eleştirisini yapabilecek, yani hakim sınıfı, —evrensel çapta bir burjuva sınıfı olarak— inkâr (negation) edebilecek devrimci aydınların yetiştirilmesi demektir... Bu devrimci aydınlar, her branşta, burjuva ideolojisini evrensel çapta eleştirebilecek ve mahkûm edebilecek kalitede yetiştirilir. Yani bunlar, branşlarında, dünya çapında birer mütehassıs olarak yetiştirilirler; yani memleket çapında «biz bize benzeriz» mastürbasyonunun, veya «koyunun olmadığı yerde, keçi abdurrahman çelebidir.» anlayışının oyuncağı edilmezler.

Bu eğitimde kantite değil, entellektüel kalite önemlidir... Ve bu eğitimin yapılacağı müesseselerin ismi —genellikle—, Bilimsel Araştırma Enstitüleri'dir.

b — Yığın (halk) Eğitimi: Üretim ilişkilerinin düzenlenmesi demektir; ve bu ilişkilerin, üretim araçları ve üretim biçimi ile beraber geliştirilmesi amacını güder.

Bu ilişkilerin geliştirilmesi, bu ilişkilerin doğuracağı ideolojik filizlerin geliştirilmesi anlamından ayrılamaz. Pratikte ortaya çıkacak basit ipuçları, hakim ideolojinin eleştirisinde, entellektüel —teorik— ifadesini bulmalıdır... Aynı şekilde Bilimsel Araştırma Enstitüleri'nde elde edilecek teorik açılımlar, pratikte mütekabilini aramalıdır.

Bundan dolayı, entellektüel eğitim müesseseleri ile halk eğitim müesseseleri, belirli —devamlı— bir ilişki içinde bulunurlar.

* *

Bilindiği gibi bugün bizim burjuvazinin de —mal bulmuş mağribî gibi— Batı'dan kapmış olduğu «Üniversite» tipi eğitim, «monarşi»lerin (tek adam yönetimi) felsefesinden doğmuş olan bir «allâme-i kül» yetiştirmek eğitimidir. Tabii ki monarklar, ancak, kendilerinin «allâme-i kül»den olduklarını iddia ederek, «tek adam yönetimi»ni, —yığınlara— en rasyonel yönetim biçimi olarak empoze edebiliyorlardı.

Burjuvazi de doğuşunda, kendi ideolojisini «nihai hakikat (son gerçek)» olarak görüp, tanıtmaya başlayınca, bu en evrensel (!) ve son (!) dünya görüşünü yaymak için, üniversiteleri, monarkların kendisi için biçmiş olduğu bir «kaftan» gibi gördü; ve hemen benimsedi.

Bizim burjuvazi ise bu müesseseleri, —medreselere çok benzemesinden dolayı— hiç yadırgamadı.

Halbuki, —bugünkü aşamada— toplumdaki sınıfları kabul etmek durumunda kalan ileri kapitalist ülkelerin yöneticileri bile, «üniversel bilgi» diye birşey veremeyeceklerini kabul edip, üniversiteleri geri plana iten yeni eğitim müesseselerinin kurulmasına karşı çıkamamaktadırlar.

Kapitalizmin bugünkü gericilik döneminde, —mevcut mülkiyet ilişkilerinin entellektüel gösterilişi olan— sosyal ilişkilerin belletilmesi anlamındaki «üniversite eğitimi», hem üretim ilişkilerinden (en yaygın üretim biçiminin ilişkileri anlamında) soyutlanmış, hem de entellektüel aşamacılığa (bilimsel araştırmalara, sanat çalışmalarına) cevap veremez, ayak uyduramaz duruma gelmiştir.

Onun için bugün —hele devrimciler açısından— sözkonusu olan, «üniversite reformu» değil, «eğitim reformu»dur. Üniversiteler, bugün, yıkılmaya yüztutmuş bir düzenin, en çok çürümüş müesseselerinden biridir.

Üniversite eğitimi —bugün için artık— bir «devekuşu eğitimi»dir... Çünkü bu müesseselerden çıkanlar, ne —herhangi bir branşta— yüksek entellektüel seviyeye çıkabilmekte, ne de üretim ilişkilerine oturarak, pratik sorunların çözümünü yüklenebilmektedirler... Yani üniversite mezunları, ne «kuş», ne de «deve» olabilmektedirler; üstelik, pratik ve entellektüel hayatta, zor durumlarda kaldıklarında, tipik küçük burjuvaların, sorumluluk almayan ve gerçeklerden kaçan (demagoji yapan) tavrını takınarak, —başını kuma gömen «devekuşu»— imajını, iyice canlandırmaktadırlar...

Bugün ülkemizdeki —hakim— sosyal ilişkilerin özünde, —karmaşık olarak— feodal ve burjuva mülkiyet ilişkileri yatmaktadır. Fakat buna karşı, hem kırsal kesimde ve hem de endüstri kesiminde, süratle sosyalize olan emeğin (canlı üretim gücünün) biçimlendirdiği, sosyalist üretim ilişkileri gelişmektedir.

Bir «halk eğitimi», bu üretim ilişkilerinin serbestçe geliştirilmesini sağlamak için, —herşeyden önce—, müesses sosyal ilişkilerin, üretim güçleri üzerine yaptığı baskıyı kaldırmak amacını güder:

Bugün Türkiye'de ücretle tarım emekçiliği yapan bir adam, feodal mülkiyet ilişkilerinin (anlayışının) içine hapsedilmiştir. O, tarım işçiliği niteliğini geliştirmeye —sınıf bilincini arttırmaya— çalışmak yerine, bütün

gücünü meselâ ailesini —feodal mülkiyet ilişkilerinin belirlediği— feodal moral, estetik, hukukî (örf ve adet şeklinde de olsa) düzenini korumak ve bu düzende istikbalini sağlamak için harcamaktadır. Onun pratikte bulunduğu üretim ilişkileri içinde, feodal mülkiyet ilişkilerinin empoze ettiği «aile namusu» fetişini savunmak ve korumak için harcadığı güç, üreticiliğinin ve yaratıcılığının büyük bir kısmını yok etmektedir... «Toprak sahibi olmak» tutkusu ise onu kahreden bir baskı unsuru olmaktan başka birşey ifade etmez.

Radikal sol anlayışla, yapılacak didaktik bir sol eğitimle, onlara «toprak mülkiyetini kaldırıyoruz!» veya «bu namus anlayışını değiştiriyoruz!» demek, hayallerine bir mülk halinde yerleşmiş olan «Toprak sahibi olmak ümidi»ni veya hayatında binbir güçlükle edindiği tek «helâli»ni zorla elinden almak demektir. Böyle bir davranış ise, kaşalot toprak sahiplerinin başvurabileceği bir «karşı devrim»e müttefik kazandırmaktan başka bir sonuç vermez.

Uzun zamandır bir fabrikada veya atölyede çalışan ve toprakla ilişkisini koparmış olan bir sanayi işçisi ise bütün gücüyle —emeğinin kalitesini yükseltip sınıf bilincini geliştirerek— işçi olarak kendine sağlam bir istikbal hazırlamak yolunda çalışacağı yerde, burjuva mülkiyet ilişkileri (yani müesses sosyal ilişkiler) onun gücünü, «biraz para biriktirip ufak bir dükkân açarak kapitalistleşmek» hayali yolunda tüketiyor.

Burjuvazi bugün, daha çok gelişmiş olan vasıtalarla —yayın araçlarıyla— feodal ve burjuva mülkiyet ilişkilerinin, yani müesses sosyal ilişkilerin propagandasını çok daha sistemli ve bilinçli olarak yapmaktadır. Amaçları üretim güçlerinin gelişmesini önlemek pahasına kendi hakimiyetini sürdürmektir.

Bugünkü Türkiye şartlarında, üretim ilişkilerinin düzenlenmesi ve geliştirilmesi anlamında bir «eğitim», tabii ki üretim yapma fiili —veya çalışma saatleri— dışında düşünülebilecektir. Bu durumda eğitim, gelişmekte olan üretim araçlarının tanıtılması ve üretim tarzının formülleştirilmesinden ibaret olan bir «didaktik öğretim» ile her türlü kültürel ilişkiyi kapsayan bir «eğlence» kategorisine ayrılır.

Sözkonusu olan «eğitim» üretim ilişkilerinin geliştirilmesi demek ise, herşeyden önce üretim birimlerinin yakınlarına büyük —ve tabii ucuz— «Eğlence Hanları» kurulmalıdır. Böylece «eğlence» kavramı feodal aile ve «canciğer» arkadaş gruplarının kısır sürtüşmelerini (grup mastürbasyonu) aşacak ve geniş yığınların kültürel ilişkileri anlamını kazanacaktır. Tabii bu anlam, herşeyden önce, demode ahlâk, estetik anlayışları ve her türlü —sekter— tekke doktrinlerinin yıkılmasını içermektedir.

Öncelikle sanayi kesimi işçileri için düşünülebilecek olan «eğlence» kategorisi eğitim, aynı zamanda, sanayi işçisinin «şehirli» olma bilincini süratle geliştirecektir. Böylelikle sanayi işçisi şehiri benimseyecek, bir şehirli sınıf olduğunu anlayacak ve şehirin moral ve kültürel üst yapısını yoğurarak ona, —toplumdan kopuk olmayan— dengeli, gerçek şeklini verecektir. Yoksa, kenarında, gecekondularda yaşayan geniş yığınların bulunduğu, göbeğindeki lüks apartmanlarda da onlara «kem gözle» bakan bir avuç kapitalistin barınmaya çalıştığı şehir, —varlığını bu şekilde sürdürmesine imkân bulunmadığı tarihen görülen— 19. yüzyılın ilk yarılarının şehridir. Ve bu ilkel şehir, esnaf filân gibi —tampon— «orta tabaka» yaratmakla da, işçi sınıfının —kendi— içine girmesini önleyememiştir...

O halde emekçi yığınların eğitimi, önce emekçilerin ömür boyu işçi olarak kalabilmelerini sağlayacak (yâni meselâ politik nedenlerle işçiliğine son verilemeyecek) demokratik aşamaya varılması ve aynı zamanda işçilerin ekonomik özgürlüğe sahip olmaları için Devlete yaptırım (müeyyide) uygulayacak olan Parti'nin öncülüğü ile çözüm yoluna girebilir. Sendikalar ise ancak Parti'ye —ve bu düzenlemeye— yardımcı olabilirler.

Yeni üretim araçlarının tanıtılması ve gelişmekte olan üretim ilişkilerinin formülleştirilmesi anlamındaki «didaktik eğitim»in —günümüz Türkiye'sindeki ters gidişe nazaran— değerlendirilmesi ise şöyle yapılabilir: Bir sürü sel yataklarının ve derelerin üstüne köprü gereken veya bir sürü köy yolu ihtiyacı olan veya bir sürü köy tipi mesken eksiği bulunan bir ülkede «bilim doktoru» ünvanlı bir inşaat mühendisine karşılık belki yirmi, otuz tane eğitilmiş taşçı ustaları gerekir. Şimdi bilinçli bir şekilde (tabii ki bol çimento, demir gibi malzemeler satarak müteahhitleri zengin etmek ve «devekuşu» mühendislere yüksek maaş vermek için) kökü kazınmakta olan «Mimar Sinan'ların ahvadı» taş köprü ustaları, az bir eğitim ile bugünkü teknikten de yararlanmasını öğrenerek meselâ 40 - 50 metre açıklıkta köprüleri bile yapabilirler.

Kaldı ki bugün bizde, gelişmiş ülkelerin ileri tekniğini bilen ve uygulayabilen bilim doktoralı mühendisler de yoktur: Olsa da gelişmiş ülkelere kaçar; çünkü o tür gelişmiş üretim bizde yapılamıyor. Diğer taraftan gelenekten, pratikten yetişmiş ve mevcut üretim biçimine uygun olarak eğitilmiş taşçı ustaları da yetiştirilmemektedir. İkisi arası üretimden kopuk (üretim ilişkilerinden uzak) fakat beş yıllık ağır (!) bir belletme eğitiminden geçmiş, dolayısiyle müesses sosyal ilişkilere şartlanarak «insanca yaşamak» diye lüks bir hayat özlemi içine düşmüş yiyici bir zümre vardır. Bunlar kendilerine uygun bir iş bulamaz; dolayısiyle ilgisiz memurluklarda istihdam edilmeye çalışılır.

Aynı şekilde en basit sağlık hizmetlerinin yığınlara götürülemediği bir memlekette, branşında mütehassıs bir hekime karşılık belki 20 - 30 tane eğitilmiş «kırık çıkıkçı», «ebe hanım» ve «lokman hekim»ler gerekirken, ağır bir belletme eğitiminden geçmiş, pratikten kopuk fakat yüksek hayat standardı bekleyen, dolayısiyle gelişmiş ülkelere kaçabilmek için fırsat kollayan, ülkesine küskün, bedbin ve ruhen hasta durumda pek çok tabipler vardır.

Örnekleri çoğaltmak gerekirse, borudan tüfek tabanca yapan, ilkel olanaklarla motorlu araçları —yeniden yapar gibi— tamir eden ustalar varken, kitaplar arasında makine mühendisleri yetiştirmek, bizim toprakları ve ürünlerini herkesden iyi tanıyan nice usta bahçevanlar, çiftçiler varken, —toprakla ilgisi olmayan bürokrat çocuklarından— uzun ve pahalı bir belletme eğitimi ile, yabancı ülkelerin yetiştirdiği toprak ürünlerinin faziletlerini bilen ziraat mühendisleri imâl etmek gibi —daha pek çok— çelişik durumlar da sayılarak, bu düzendeki eğitim sorununun antagonist yapısı hakkında daha geniş ve somut bir tablo ortaya konulabilir.

Ama esas sorun, bütün bunların —merkezi iktidara yürüyen Parti rehberliğinde— pratik içinde çözüm yollarını aramak ve bulmaktır...

PROPAGANDA ve AJİTASYON

Parti, yapacağı her türlü (neye karşı ve ne sebeple olursa olsun) propaganda ve ajitasyon çalışmalarında, «vaad», «talep», «tavsiye», «tehdit», «hamasi (abartmalı) övgü veya yergi» tarzında ifadeler kullanmaktan titizlikle kaçınır. Çünkü Parti, «blöf politikası»na kesinlikle başvurmaz; göstereceği hedefler mutlaka gerçekleşir ve gerçekleştirilir.

Parti, diğer siyasî partilere ve siyasî iktidara karşı yapacağı muhalefette ancak ve yalnız «soru yöneltmek», «teklif (öneri) getirmek» ve «karşı çıkmak» tarzında ifadeler kullanır.

Parti, —münfesih veya mülga olma noktasına gelmedikçe— «siyasî iktidar»ları «faşist» diye nitelendirmez veya suçlamaz.

Parti, Türkiye'deki azınlıklardan olan üyelerinin, özellikle ve öncelikle nüfus bakımından Türkiye'deki en büyük azınlık olan —ve gittikçe, emperyalistlerin tasallutuna daha fazla mâruz kalan— Kürt'lerin ana dillerinde yayın yapmalarını sağlar... Bu şekilde Parti, Ortadoğu'da ulus olma sancıları çeken Kürt halklarının emperyalist mihraklar tarafından iğfal ve istismar edilmelerine (kandırılıp sömürülmelerine) karşı mücadele eder.

Parti prensip olarak, toplum bireylerinin hayat şartlarını hep beraber —kollektif olarak— geliştirmeleri (iyileştirmeleri) gerektiği görüşünde olduğundan, üyelerini, çeşitli konu ve şekillerde kooperatifler kurmaya teşvik eder.

Parti, merkezî iktidara yaklaştığı ve ortak olduğu nisbette Program'ını yeniler, ve sorunların detaylarına inerek geliştirir.

Sahibi: A. E. Güran: Yazı İşleri Sorumlusu: A. E. Güran, Aylık Siyasî Dergi - Her ayın ilk haftasında çıkar - İlân kabul etmez - Yazışma adresi: Divanyolu Hacı Tahsin Bey Sokak No. 5 Sultanahmet/İSTANBUL

Gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlanmasın geri verilmez - Yıllık Abone 50.— Altı Aylık 30.— TL. Dizgi ve Baskı: KENT BASIMEVİ, İSTANBUL

Genel Dağıtım: Yazışma adresi. Baskı Tarihi: 24/7/1978

BELGESEL

SOSYALİZM SERİSİ'nden

ÇIKAN KİTAPLAR :

1 — AYDINLIK
«Fevkalâde amele nüshaları»

2 — TÜRKİYE
HALK İŞTİRAKİYYUN FIRKASI
Yayın Organları I

3 — YENİ DÜNYA
Kuvvay-i Seyyare'den
Kuvvay-i Milliye'ye

4 — ZİYA
Bulgaristan Komünist Partisi
Türkçe Gazetesi